

הנחיה מספר 5.22 – מעצר עד תום ההליכים בעבירות תעבורה בעילה של מסוכנות	הנחיות פרקליט המדינה
ג' תשרי תשע"ט, 12 ספטמבר 2018	

5.22 – מעצר עד תום ההליכים בעבירות תעבורה בעילה של מסוכנות

עניינה של הנחיה זו בהתוויית מדיניות התביעה בעניין מעצרים עד תום ההליכים של נאשמים בעבירות תעבורה בעילה של מסוכנות.

א. המסגרת החוקית:

1. סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו – 1996 (להלן: "החוק") קובע בין היתר עילת מעצר שעניינה:

"קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את בטחונו של אדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה"

2. מעצרים של נאשמים בעבירות תעבורה, לרבות עבירות שבגינן נגרמו תאונות דרכים קטלניות, בשל עילת מסוכנות, עשוי להתבקש בהתקיים נסיבות מסוימות. כך לדוגמה, בעניינו של נאשם שנהג בזמן פסילה, קבע בית המשפט העליון:

"אכן, כפי שכבר צוין, בענייני תעבורה הכלל הוא שחרור לחלופת מעצר ולא מעצר עד תום ההליכים... אולם, יש לזכור, כי גם במקרים מסוג זה יש לבחון את מסוכנותו של הנאשם הקונקרטי, ואף אין לשכוח כי מי שנהג בזמן שרישיונו נפסל מהווה סכנה של ממש למשתמשים בכביש... סכנתה של נהיגה בכלי רכב על-ידי נהג לא מיומן או נעדר שליטה עצמית אינה נופלת מן הסכנה הגלומה בכלי משחית של ממש, ולמרבית הצער נמצאות מדי יום תזכורות כואבות לעובדה פשוטה זו"¹.

ב. התוויית מדיניות התביעה:

3. התביעה תבקש מעצר עד תום ההליכים בשל עילת מסוכנות בגין עבירות תעבורה, במקרים המפורטים להלן (יודגש כי אין מדובר ברשימה סגורה ויתכנו מקרים נוספים אשר יצדיקו הגשת בקשה למעצר עד תום ההליכים):

¹ בש"פ 2974/15 מרדכי אשכנזי נ' מדינת ישראל, פס" 12 (פורסם בנבו, 20.5.2015).

הנחיה מספר 5.22 – מעצר עד תום ההליכים בעבירות תעבורה בעילה של מסוכנות	הנחיות פרקליט המדינה
ג' תשרי תשע"ט, 12 ספטמבר 2018	

4. בבוא תובע לבחון את חיוניות מעצרו של נאשם בעבירות תעבורה בשל סכנה עתידית העולה ממנו, ייתן דעתו בין היתר, למידת הסטייה מהתנהגות נורמטיבית הגלומה במעשה העבירה, למידת הסיכון שהיה כרוך בה, ליחסו של הנאשם ליצירת סיכון זה, לעברו הפלילי ולאנדיקציות נוספות המצביעות על מסוכנותו. כך לדוגמה, כפי שנקבע לעניין עבירת ההפקרה ועבירות נלוות:

*"התנהגויות העורר משקפות כאחת התנכרות ואטימות מוחלטת לחובתו האנושית כאזרח כלפי זולתו לבדוק אם מעשיו גרמו לנזק גוף ורכוש, להושיט עזרה במידת הצורך, ולא להפקיר נפגעים לאחר תאוונה. מעבר לכך – הן מבטאות התכחשות מוחלטת לחובה הבסיסית למלא אחר חובות הדין, לקיים את הוראות המשטרה, ולהימנע משיבוש הליכי משפט. מעשיו מעלים חשש גם להימלטות מן הדין. מצבור זה של מאפייני התנהגות המשתקפים מהמעשים המיוחסים לעורר מצביע על אדם נטול כל רסן בהתנהגותו, הן כלפי בני אדם אחרים והן ביחס לחוק ולנציגי החוק. נוכח כל אלה, שחרורו בחלופה אינו יכול להיות מלווה במידת הביטחון הנדרשת כי יקיים את הוראות תנאי מעצר הבית, ויכבד את דרישות החוק ואת הוראות מפקחיו."*²

5. שאלת קיומה של עילת מעצר מסוג מסוכנות בעבירת תעבורה **ועוצמתה** תיבחן בהתאם לסוג העבירה המיוחסת, מכלול נסיבות העניין ומאפייני הנאשם, **ותגבר**, בין היתר, בהתקיים אחד או יותר מן התנאים הבאים:

(1) עבירת התעבורה נעשתה תוך סטייה חמורה מהתנהגות נורמטיבית והביאה למותו של אדם או לפגיעה קשה אחרת בו;

(2) עבירת התעבורה נעשתה תחת השפעה של סם או משקאות משכרים ונסיבות העניין מקימות חשש ממשי כי הנהג ישוב וינהג תחת השפעה כאמור. כך הדבר לדוגמא, כאשר מדובר באדם הנוהג תחת שכרות באופן רצידיביסטי, כאשר מדובר באדם המכור לסם או לאלכוהול, וכדומה.

(3) עבירת התעבורה נעשתה לצורך הימלטות מזירת עבירה או מגורמי אכיפה תוך יצירת סיכון ממשי לציבור המשתמשים בדרך;

² בשי"פ 6084/10 יעקב שבו נ' מדינת ישראל, פסי' 11 (פורסם בנבו, 21.9.2010).

<p align="center">הנחיה מספר 5.22 – מעצר עד תום ההליכים בעבירות תעבורה בעילה של מסוכנות</p>	<p align="center">הנחיות פרקליט המדינה</p>
<p align="center">ג' תשרי תשע"ט, 12 ספטמבר 2018</p>	

(4) עבירת התעבורה היא מסוג של נהיגה בפסילה או נהיגה ע"י אדם, אשר מעולם לא קיבל רשיון נהיגה, ולפיכך אינו בקי בחוקי התעבורה, וביתר שאת עת מדובר בהתנהגות חוזרת ונשנית, בנסיבות המקימות חשש שאם ישוחרר הנאשם, הוא ישוב וינהג ברכב³;

(5) הנאשם מואשם בעבירה של הפקרה לאחר פגיעה⁴ בנסיבות המלמדות על חשש להישנות עבירות המסכנות אדם או ציבור;

(6) הנאשם מואשם בעבירת תעבורה מסכנת חיים והרשעותיו הקודמות מעידות על ביצוע עבירות שיש בהן כדי לסכן אדם או ציבור;

(7) נגד הנאשם תלויים ועומדים כתבי אישום בגין עבירות נוספות, שבהצטרפותם לעבירת התעבורה המיוחסת לו, מצביעים על חשש להישנות עבירה מסכנת אדם או ציבור;

(8) מכלול נסיבות ביצוע העבירה או מאפייני הנאשם מלמדים על סיכוי ממשי כי הנאשם ישוב לבצע עבירות שיש בהן כדי לסכן אדם או ציבור;

6. אין באמור בהנחיה זו כדי לשלול קיומן של עילות מעצר נוספות לעילת המסוכנות על פי חוק ובהתאם לנסיבות העניין.

³ בש"פ אשכנזי, לעיל ה"ש 23, בפס' 12 שם דובר בעבירות תעבורה רבות ובכלל זאת עבירה של הפקרה לאחר פגיעה.
⁴ סעיף 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש] השתכ"א – 1961.